

Workshop Vertellen

Er is om ons heen veel aandacht voor het (voor)lezen, maar veel minder voor het vertellen vanuit eigen verbeeldingskracht.

Verhalenverteller en theatermaker *Adrie Gloudemans* geeft in uw klas drie gastlessen over vertellen en mondelinge taalvaardigheid.

Hij laat de kinderen en de leerkracht ontdekken dat we allemaal verhalenvertellers zijn.

De gastlessen

In de eerste gastles vertelt Adrie een kort verhaal en gaat daarna met de kinderen in gesprek. Hij maakt de kinderen enthousiast, legt ze uit en laat ze zien hoe ze zelf een verhaal kunnen (na) vertellen.

Na afloop laat hij een flink aantal (eenvoudige) volksverhalen achter waarmee de kinderen aan de slag kunnen.

'Mondelinge vaardigheden zijn nodig om in de samenleving te functioneren: thuis, op school, onderweg, in een groep, een winkel, op het werk. Naar anderen luisteren, deelnemen aan een gesprek, je mening kenbaar maken, een boodschap overtuigend overbrengen, een gerichte vraag om informatie stellen. Bovendien is mondelinge taalvaardigheid de basis van schriftelijke taalvaardigheid.'

Met vertellen en presenteren voor een groep, werken kinderen aan hun taalvaardigheid, sociale vaardigheden, uitdrukkingsvaardigheid, denken en literaire ontwikkeling. In de loop van het basisonderwijs kunnen kinderen steeds beter monologen (verhaal, spreekbeurt of presentatie) houden. Hun woordenschat neemt toe en ze gaan gaandeweg samenganger vertellen en meer samengestelde zinnen gebruiken. Bovendien leren ze hun taalgebruik planmatig inzetten. Daarnaast letten ze meer op de vorm en opbouw van hun voordracht in plaats van alleen op de inhoud.'

(Expertisecentrum Nederlands, www.leerlijntaal.nl)

Na de eerste gastles

Stap 1: Lezen van verhalen

Als eerste oefening zijn de verhalen die bij het project zitten de beste keuze. Het zijn verhalen die eeuwenlang zijn verteld. Ze zijn zo opgeschreven dat ze niet te moeilijk zijn om te vertellen. Het zijn verhalen waarin ook echt iets gebeurt. Ze hebben een duidelijk begin en einde.

- Je kunt kiezen uit de verhalen die bij het project horen:
  - ‘verhalen over Hoe en Waarom’
  - ‘verhalen over sukkels en domoren’
- Later kun je ook een ander verhaal nemen en nog eens lezen om te kijken of je het zou willen vertellen. Bijvoorbeeld:
  - verhalen uit een boek
  - iets wat je al eens eerder gelezen hebt.
  - een stukje uit je favoriete boek.
- Of je neemt iets dat nergens opgeschreven staat. Dat is vaak wel extra moeilijk.
  - een verhaal dat je ooit gehoord hebt.
  - iets wat je hebt meegemaakt
  - een prentenboek
  - een zelf verzonden verhaal

Stap 2: Kies je favorieten

- Kies verhalen uit die je echt heel erg leuk vindt.
- Vraag jezelf af: zal ik dit verhaal nog steeds leuk vinden als ik het nog een keer lees en nog een keer en nog...?
- Vraag jezelf ook af: vind ik het leuk om dit verhaal aan anderen te vertellen?
- Kies verhalen waarvan je denkt dat iemand anders die ook leuk zal vinden en goed kan begrijpen. Bijvoorbeeld: als je het verhaal aan jongere kinderen wilt gaan vertellen dan moet je bij het uitkiezen daar al aan denken.
- Kies verhalen uit die niet te lang voor je zijn. Je kunt van een kort verhaal ook heel veel leren.
- Kies een verhaal waarvan je denkt dat het een uitdaging is om te gaan vertellen.
- Kies geen verhaal waarbij je het gevoel hebt dat je het misschien niet aankunt.

Stap 3: Maak een storyboard

- Lees het verhaal dat je hebt uitgekozen nog eens (en nog eens).
- Ontdek de scènes. (Na elke regel wit begint een nieuwe scène.
  - Een scène is een verhaaltje binnen het verhaal.
  - Een scène is bijvoorbeeld een stukje van het verhaal dat zich op één plaats afspeelt. De volgende scène speelt zich dan ergens anders af.
  - Een scène is een stukje van het verhaal dat zich op een bepaald moment in de tijd afspeelt. Bijvoorbeeld: 'Het werd nacht en ...' of 'De volgende dag...'
- Soms geeft ook het begin van een nieuwe alinea het begin van een nieuwe scène aan.
  - Maak een tekening bij elke scène. Soms heb je niet voor elke scène een nieuwe tekening nodig. Meestal voel je het wel aan wanneer je een nieuwe tekening nodig hebt.
  - Je hebt de tekeningen alleen nodig om het verhaal te onthouden. Ze hoeven niet mooi te zijn. Als jij maar snapt wat je ermee bedoelt.
  - Je kunt een storyboard klein maken, maar ook groot zodat je het op de grond kunt leggen en er af en toe naar kunt kijken wanneer je gaat vertellen.

Gastles 2: Vertellen

In deze gastles praat Adrie met de kinderen over hun ervaringen met het lezen en het maken van hun storyboard en hij zet met hen de eerste stappen voor de volgende fase: het vertellen zelf.

Stap 4: Vertel het verhaal in je eigen woorden

- Als je vertelt dan vertel je eigenlijk (iets over) wat je ziet op het plaatje van je storyboard (of het plaatje in je hoofd).
- Leer geen tekst van buiten. Het gaat er om hoe jij het verhaal vertelt en niet om hoe het is opgeschreven.
- Het hoeft niet precies te kloppen. Als jij het leuk vindt om iets een beetje te veranderen of het gebeurt gewoon vanzelf terwijl je vertelt, zie het dan als een cadeautje en neem het mee in je verhaal.
- Het geheim van goed vertellen zit in oefenen, oefenen, oefenen en nog eens oefenen, net als met fietsen.
- Vertel het verhaal tegen de deurknop, het stopcontact of tegen de muur. En als je zover bent tegen je vader, moeder, broertje, zusje of zelfs de kat of de hond.
- Doe ook eens je ogen dicht en maak van het verhaal een film in je hoofd.
- Doe je ogen dicht en (dag)droom dat je het verhaal, of wat je gezien hebt in je eigen film, aan jezelf of aan iemand anders vertelt.

Gastles 3: Vertellen voor publiek

In deze gastles ontdekken we hoe het is om voor een publiek te staan. *Daar sta je dan*. Ben je zenuwachtig? Heb je er zin in? Gaat het toch net even anders dan je had verwacht? Gebeuren er dingen die je niet gepland of verwacht had? Hoe ga je daar mee om?

Hoe wordt je een natuurlijke verteller en niet iemand die een kunstje staat te doen.

Stap 5: Vertel het aan anderen

- Kijk eens hoe het is als je voor de klas staat en iedereen aankijkt terwijl je nog niets vertelt.
- Vertel eerst hoe je heet en de titel van je verhaal.
- Vertel je verhaal alsof je aan je beste vriend(in) vertelt wat je gisteren hebt gegeten of wat je op TV hebt gezien.
- Let goed op wanneer iemand anders iets vertelt. Wat maakt het spannend of verdrietig? Wat gebeurt er precies wanneer iemand iets vertelt? Hoe ondersteunen de bewegingen het verhaal? Ga het niet nadoen maar let alleen maar op. Je zult merken dat je er dan, als het ware, vanzelf iets mee gaat doet.

- Gebruik beweging wanneer je het nodig vindt.
- Als je een fout maakt zeg dan geen 'sorry' maar verbeter het gewoon. Bijvoorbeeld 'Oh nee, hij stond niet op de stoel maar ernaast.'

